POINT

www.pointnumber.com

ڕێکخراوی پۆینت بۆ ڕاپرسی و لێکۆڵینەوە

ستراتیژییەکان

(POOPSS)

دەوڵەتی کوردی لە نێوان خەون و

ڕاستی دا!!

(ڕاپرسی)

(APRIL – 2007)

پێشەکی

ئایا گەلی کورد لە کوردستانی عیراق (کوردستانی باشوور یاخود باشووری کوردستان) مافی جاڕدانی دەوڵەتی سەربەخۆیان هەیە؟

ئەم پرسیارە و سەرەڕای سادە و ساکارییەکەی، کەچی لە نێو پێچ و پەناکانی دا یەك دونیا مێژوو و گفتوگۆی گەرموگوڕ و پڕ لە پاڵپشتی و دژایەتی و مشتومڕ و بەپەلەکردن و بەدواخستن و نیگەرانی و ترس و بەرەوپێشچوون و پاشگەزبوونە و شانازی پێکردن و ملکەچی و بەرخودان و خۆڕاگرتن و هەر شتێکی دیکەی هاودژ لە رووی سیاسی و کۆمەڵایەتییەوە لە خۆ دەگریت!!.

گەر سەیری نێو لاپەرەکانی مێژووی چەند سەد ساڵەی رابردووی گەلی کورد دا بکەین، دەبینین کە لەو سەردەمەدا کۆمەڵێك نیمچە دەوڵەت و میرنشین و حکومەت لە سەر ئەم خاکە، کوردستان، دامەزراون، هەروەها دەبینین کە ئەو نیمچە دەوڵەت یا خود میرنشینە کوردییەکان نیمچە سەربەخۆییەکیان هەبووە، بەڵام سەرەڕای ئەو هەموو مێژووە پڕ لە سەروەرییە هیچ دەمێك نەهاتووە کە دەوڵەتێکی کوردیی سەربەخۆ و سەرانسەری بۆ تەواوی خاکی کوردستان یان تەنانەت بۆ بەشێکیش دابمەزرێت!!.

خاکی کوردستان بەم شێوەیە لە دایك نەبووە!! بە واتای ئەوە کە بەم شێوەیە نارێکە لەتلەتکراو نەبوو، چونکە سەرەڕای ئەوەی کە هیچ کاتێك دەوڵەتیش نەبووە، بەڵام ئەم خاکە هەمیشە یەك پارچە بوو، کەچی ئەم یەکبوونە مێژووییە بۆ یەکەم جار کۆتایی پێ هات کاتێك خاکی کوردستان لە نێوان هەردوو ئیمپراتوریەتی فارسی و ئۆسمانی لە ساڵی (1514) دابەش کرا، پاش شکستی سوپاکانی سەفەوی بەرامبەر سوپاکانی ئۆسمانی لە شەڕی بەناوبانگ و مێژوویی چالدێران.

مێژووی گەلی کورد بە کۆمەڵێك وەرچەرخاندا تێپەڕیوە، بەڵام هەر هەموویان لە کۆتاییدا پشتی ئەم نەتەوەیان شکاندووە!! بۆ نمونە کاتێك نوێنەرانی بزووتنەوەکانی نەتەوی (عەرەب و ئەرمەن و کورد) بەرەو کۆنگرەی پێکهاتنەوەی پاریس کە لە ساڵی (1919) بەسترا بەڕێ کەوتن، داوایان کرد دەوڵەتە نەتەوییەکانی خۆیان دابمەزرێنن، بەڵام ئەو هەموو بگرە و بەردەی نێوان دەوڵەتە داگیرکەرەکان بوون بە ئەگەری دابەشکردنی وڵاتەکانی ئەم نەتەوانە و خستنیانە ژێر رێکێفی وڵاتە کابیتالیزمەکانەوە، بەم شێوەش کوردستان کرا بە چوار پارچە کە هەر پارچەیەك لەوان دەکەوێتە نێو سنوورەکانی وڵاتێکی خاوەن کەسایەتییەکی نێونەتەویی باوەڕپێکراو!! ئەم رەوشەش بەرەو قوناغێکی ئاڵۆزتر رۆیشت ئەویش لە دەرئەنجامی سەرکەوتنی بزووتنەوەی نەتەوی تورك بە رابەرایەتیی موستەفا کەمال پاشا (ئەتاتورك) کاتێك

ولاتە زلهێزەکانی ئەوسا بینییان کە لـە بەرژەوەنـدیی ئەواندایـە پەیوەنـدییان لـە گـەڵ ئـەم دەوڵـەتـە تـازە پێگەیشتوو خۆش و پتەو بکەن، بۆیەشە لە پەیمانی تایبەتییان بە دامەزراندنی دەوڵـەتێکی کـوردی بـە پێـی پەیمانی سیڤەری ساڵی (1920) پاشگەز بوونەوە، ئیتر رەوشەکە بەرەو ئاڵۆزتر رۆیشت بە تایبەتی لە کاتی بەستنی کۆنگرەی لۆزان لە ساڵی (1923) کە هیچ نوێنەرێکی گەلی کورد لەو کۆنگرەدا ئامادە نەبوو بۆ ئەوەی باس لە دۆزی میللەتەکەی لە پێش نوێنەرانی جیهان بکات، بۆیەشـە داخـوازیی گـەلی کـورد بـۆ دامەزراندنی دەوڵـەتێکی نەتەوەیی بوو بە شتێکی نزیك لە ئەستەم لە رەوشی نێونەتەوەیی ئەو قوناغەدا.

بەڵام مێژوو دەگۆڕدرێت، دووریش نییە ئەم گۆڕانکارییـە نهێنیـی ئـەکتیڤبوونی رابـردوو بیـت سـەرەڕای ئەوەی کە کات بە سەر دا چووە!! چونکە پاش کۆتایی هاتنی جەنگی سارد و رووخانی یەکێتیی سـۆڤیەت و تەواوی بلۆکی سۆسیالزم و لەدایکبوونی جیهانی تاك جەمسەر و ئاشکەرابوونی سیستمی نوێی جیهانی، زۆر لە چەمکە سیاسییەکان گۆڕان، بۆیـەش ئـەوەی لـە ئـازاری سـاڵی (1991) لـە عـیراق هەڵگیرسـا کۆدەتایەکی میللـی بوو دژی دەستهەڵاتی تاکە پارت" لە کوردسـتانیش بـوو بـە راپـەڕینێکی میللـی کـە هاودەم کۆمەڵێك لە پارتە کوردییەکان ئۆرگانیزە و گەڵاڵەیان کرد، ئەوە بوو گەلی کورد لە کوردسـتانی عیراق خۆی لە بەرامبەر رەوشێکی سیاسیی نویّ دا دۆزییەوە کە نزیك بوو لە سـەربەخۆیی، بۆیـەش ئـەو خەونە دێرینە لە قوڵایی مێژوو (خەونی دامەزراندنی دەوڵەتی کوردستانی سەربەخۆ) دووبارە گەڕایـەوە و لە نێو مێشکی کورددا نیشتەوە.

سەرکردەکانی کورد هیچ رۆژێك هەسـتی گـەرموگوڕیان لـە مـەڕ دامەزرانـدنی دەوڵـەتی کوردسـتانی سەربەخۆ نەشاردۆتەوە، بەڵام هەمیشە ئەو هەستەیان راگرتـووە کاتێـك بـاس لـە رەوشـی نێونەتـەوەیی و هەرێمییان کردووە کە رێیان پیّ نادات ئەم دەوڵەتە جاڕ بدەن، ئەو دەوڵەتەی کە شەقامی کوردی دەڵێت: ئەمڕۆ یان سبەی.. هەر دادەمەزرێت.

لەم راپرسییەدا کە هەوڵمان داوە بە بیّ لایەنی و بە شێوەیەکی زانستی ئەنجامی بدەین، کە (1000) هەزار کەس لە هەموو تەمەنێك و چین و ئـایین و مەزهـەب و نەتەوەیـەك (کـورد، تورکمـان، کلدوئاشـووری، عەرەب و ئەوانی دیکە) و لە هەردوو رەگەز لە هەر (5) پارێزگاکانی (هـەولێر، سـلێمانی، کـەرکووك، دهۆك و مووسل) بەشدارییان تیایدا کردووە، هەوڵمان داوە رای شـەقامی کورسـتانی بخۆێنینـەوە، وەکـوو هەوڵێکی رژد لە لایەن ئێمەوە بۆ تێگەیشتنی سروشتی ئەم رایە و ئەو ئەگەرانەی لە پـشتەوەی دەوەسـتن، وەکو بەشدارییەك لە لایەن ئێمەوە بۆ گەڵاڵەکردنی تێگەیشتنێکی ئاشکەرا بۆ ئەم گرفتە مێژووییە.

ئەنجامەکان

ژ	پرسیار	بەڵێ	نەخێر	نازانم
01	ئایا کورد لە عیراق مافی جارِدانی دەولەتێکی نەتەوی کوردی هەیە؟	% 85.3	% 7.3	% 7.4
02	ئایا کاتی جارِدانی دەوڵەتی کوردی هاتووە؟	% 34.1	% 48.8	% 17.1
03	ئایا راگرتنی بریاری جاردانی دەوڵەتی کوردی لەم قوناغە دا کارێکی باشە؟	% 56.1	% 34.1	% 9.8
04	ئایا دوور خستنەوەی هزری جارِدانی دەوڵەتی کوردی بە یەکجاری کارێکی باشە؟	% 14.6	% 78.1	% 7.3
05	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جارِ درا ئایا گەلی کورد لە عیراق پاڵپشتی دەکات؟	% 70.7	% 19.5	% 9.8
06	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جارِ درا ئایا تورکمان و مەسیحییەکانی نێو سنووری ئەم دەوڵەتە دا پاڵپشتی دەکەن؟	% 31.7	% 29.2	% 39.1
07	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جارِ درا ئایا گەلی کورد لە پارچەکانی دیکەی کوردستان دا پاڵپشتی دەکەن؟	% 75.6	% 4.8	% 19.6
08	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جارِ درا ئایا گەلی عەرەب لە عیراق دا دژی رادەوەستن؟	% 78.1	% 2.4	% 19.5
09	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جارِ درا ئایا گەلی عەرەب لە دەوڵەتە عەرەبییەکان دا دژی رادەوەستن؟	% 73.1	% 7.3	% 19.6
10	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جارِ درا ئایا وولاتانی دراوسێ دژی رادەوەستن؟	% 90.2	% 2.4	% 7.4
11	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جارِ درا ئایا کۆمەڵگای نێو نەتەوی دژی رادەوەستیت؟	% 17.1	% 48.8	% 34.1
12	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جارِ درا ئایا تووشی ئۆپەراسیۆنی لەشکەری دەبیت لە لایەن وولاتانی دراوسێ؟	% 31.7	% 24.4	% 43.9
13	ئەگەر هات و تووشی ئۆپەراسیۆنی لەشکەری بوو ئایا ئەم دەوڵەتە توانای خۆراگری دەبیت؟	% 31.7	% 43.9	% 24.4
14	ئایا ئەم دەوڵەتە کوردییە توانای خۆراگری دەبیت بەرامبەر گرفتە ئابووری و سیاسییەکان دا؟	% 43.9	% 41.4	% 14.7
15	ئایا مانەوەی کوردستان وەکو هەرێمێکی فیدرال لە نێو چارچێوەی عیراق دا باشترە لە جارِدانی دەوڵەت؟	% 39.1	% 51.2	% 9.7
16	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جارِ درا ئایا دەبێتە دەوڵەتێکی دیموکرات خواز؟	% 51.2	% 34.1	% 14.7
17	ئایا جارِ دانی دەوڵەتی کوردی دەبێتە هۆی هەڵگیرسانی	% 36.5	% 41.4	% 22.1

	شەڕێکی ناوخۆ لە نێوان کورد و نەتەوەکانی دیکەی عیراقی دا؟			
18	ئایا جاڕ دانی دەوڵەتی کوردی دەبێتە هۆی هەڵگیرسانی شەڕێکی ناوخۆ بە ئامانجی بە سەرداگرتن بە سەر دەسهەڵات دا؟	% 24.4	% 51.2	% 24.4
19	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا رۆشنبیرانی کورد رۆلێك دەبینن لە پێناو پاراستنی ئەم دەوڵەتە دا؟	% 75.6	% 12.1	% 12.3
20	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا دەوڵەمەندانی کورد ئامادەن قوربانی بدەن لە پێناو پاراستنی ئەم دەوڵەتە دا؟	% 43.8	% 34.1	% 22.1
21	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا هێزی پێشمەرگە شەر دەکات لە پێناوی پاراستنی ئەم دەوڵەتە دا؟	% 65.9	% 29.2	% 4.9
22	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا پارتە کوردییەکانی کوردستانی عیراق پاڵپشتی ئەم جاڕ دانە دەکەن؟	% 85.4	% 4.9	% 9.7
23	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا پارتە کوردییەکانی پارچەکانی دیکەی کوردستان پاڵپشتی ئەم جاڕ دانە دەکەن؟	% 78.1	% 4.8	% 17.1
24	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا باری ئابووری هاولاتیانی ئەم دەوڵەتە باشتر دەبیت لە ئێستا؟	% 41.5	% 36.6	% 21.9
25	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا هێزی ئاسایش دەتوانیت کۆنترۆلی رەوشی ئەمنی نێو سنووری ئەم دەوڵەتە دا بکات؟	% 82.9	% 9.7	% 7.4
26	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا دەبێتە دەوڵەتێکی ئاشتی خواز و بەشدار لە پتەو کردنی ئاسایش و ئاشتی نێو نەتەوی دا؟	% 82.9	% 9.8	% 7.3
27	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا رەچاوی مافی مرۆڤ و پەیمانەکانی نێو نەتەوی دەکات؟	% 75.6	% 12.2	% 12.2
28	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا کۆمپانیا جیهانییەکانی گەورە بەشداری لە ئاوەدانکردنەوەی ئەم دەوڵەتە دا دەکەن؟	% 65.9	% 9.8	% 24.3
29	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا رێکخراوە مرۆڤییەکانی کە ئێستا لەم ناوچەیە دا کار دەکەن بەردەوام دەبن لە سەر کاری خۆیان؟	% 75.6	% 7.3	% 17.1

% 17.1	% 19.5	% 63.4	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا دەزگاکانی ڕاگەیاندنی کوردی دەتوانن قەناعەتێك بۆ وڵاتانی جیهان دروست کردنی ؟	30
% 17.1	% 70.8	% 12.1	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا دەزگاکانی ڕاگەیاندنی وڵاتانی عەرەبی پابەند دەبن بە گواستنەوەی ڕاستییەکان وەکو خۆی؟	31
% 24.4	% 14.7	% 60.9	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا دەزگاکانی ڕاگەیاندنی جیهانی پابەند دەبن بە گواستنەوەی ڕاستییەکان وەکو خۆی؟	32
% 17.1	% 29.2	% 53.7	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا بەرپرسەکانی ئێستا دەتوانن بە شێوەیەکی سەرکەوتوو بەڕێوەی ببەن؟	33
% 14.7	% 21.9	% 63.4	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا بەرپرسەکانی ئێستا دەتوانن قەناعەتێك بۆ جیهان دروست بکەن لە مەڕ شەرعییەتی ئەم دەوڵەتە؟	34
% 24.4	% 39.1	% 36.5	ئەگەر ئێستا دەوڵەتی کوردی جاڕ نەدرێت ئایا دەرفەتێکی دیکەی نزیك بۆ جاڕ دانی دێتە کایەوە؟	35
% 9.7	% 78.1	% 12.2	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا نەتەوەکانی دیکەی کە لە نێو سنووری ئەم دەوڵەتە دا دەژین زەرەر مەند دەبن؟	36
% 19.6	% 60.9	% 19.5	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا نەتەوەکانی دیکەی کە لە نێو سنووری عیراق دا دەژین لە ڕووی سیاسییەوە زەرەر مەند دەبن؟	37
% 12.2	% 12.2	% 75.6	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا مافەکانی نەتەوەکانی دیکەی کە لە نێو سنووری ئەم دەوڵەتە دا دەژین پارێزراو دەبن؟	38
% 14.6	% 41.5	% 43.9	ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئایا ڕێژەی کۆچ بۆ دەرەوەی وڵات لە ئاستی ئێستا کەمتر دەبیت؟	39
% 14.7	% 53.6	% 31.7	ئەگەر دەوڵەتی کوردی جاڕ نەدرێت ئایا گەلی کورد لە ڕووی سایکۆلۆژییەوە تووشی شکستێك دەبیت؟	40

پوخته

شتێکی سەیر نەبوو کە (85.3%) لەو کەسانەی کە بەشداربیان لـەم راپرسـییە دا کـردووە لـەو بڕوایە دا بن کە کورد لە عێراق مافی جارڕدانی دەولـەتێکی نەتەوی سەربەخۆیان هەیـە، چـونکە ئـەم مافە وەکو راستییەك لە نێو هـزری زۆربـەی زۆری کوردسـتانییەکان دا چەسـپیوە، بۆیـەش هـەموو چارەسەرییەکانی سیاسی دیکەی وەکو ئۆتۆنۆمی یاخود فیدرالی چارەسەری کاتین بـەپێی هـزری ئـەم گەلە، بەڵام سەرەڕای ئەم یەك دەنگییەش ئەم خەڵکە دەبێتەوە دوو بەش بەرامبـەر مەسـەلەی کـاتی گونجاو بۆ راگەیاندن و جارڕدانی ئەم دەوڵەتە سەربەخۆیە، لێرەش دا (48.8%) ئەو کەسانە دەبیـنن کە هێشتا کاتی جارڕدانی ئەم دەوڵەتە نەهاتووە، بۆیەش دەتوانین بڵێین کە رەوتێکی بە هێز هەیـە کـە خۆی بە عەقلانی و هۆشمەند دەزانیت هێشتا زاڵە، بۆیەش رێژەی ئەوانەی پێیـان وایـە کـە راگرتنـی بڕیاری جارڕ دانی دەوڵەتی کوردی لەم قوناغە دا کارێکی باشە دەگاتە (56.1%) کەچـی جـارێکی دیکە ئەم هەردوو بەشە دەبنەوە یەك بە رێژەی (78.1%) کە لەو باوڕە دان کـە دوور خـستنەوەی هزری جارڕدانی دەوڵەتی کوردی بە یەکجاری کارێکی خراپە و هیچ پەیوەندییەکی نە بە عەقلانییەت و نە بە واقیعەوە هەیە.

وا دیارە زۆربەی ئەوانەی بەشداربیان لەم راپرسییە دا کـردووە لەمـەڕ مەسـەلەی دەوڵـەت بـوون پشت بەو هزرە یان بەستووە کە دەڵێت گەلی کورد لە عێراق پاڵپشتی جارڕدانی ئەم دەوڵەتە دەکات ئەگەر هات و بۆ بە دیفاکتۆ ، بۆیەش دەبینین کـە (70.7%) ئەمانـە لـە سـەر ئـەم بـاوڕە یـەکیان گرتووە، ئەمەش ئەوە ئاشکەرا دەکات کە رەوتێکی بە هێز هەیە لەو بـاوڕە دایـە کـە ئـەو بەڕاسـتی ئامادەیە بەرڤانی و پاڵپشتی لەم دەوڵەتە بکات، بەڵام نابیت ئەوانەی ئەم پاڵپشتییە بـە شـتێکی دوور دەزانن لە بەر چاو نەگرین کە رێژەیان دەگاتە (19.5%).

لەم راپرسییە دا دوو لەت بوونێکی گەورەمان بۆ ئاشکەرا دەبیـت لەمـەر هەوڵوێـستی تورکمـان و مەسیحییەکانی نێو سنووری ئەم دەوڵەتە دا ئەگەر هات و جارڕ درا، بەشی یەکەم کە رێـژەی دەگاتـە (31.7%) لەو باوەڕە دان کە ئەمانە پاڵپشتی ئەم دەوڵەتە دەکەن کەچی بەشی دووەم کـە رێـژەی دەگاتە (29.2%) دەڵێن ئەمانە بە هیچ شێوەیەك ئامادە نـابن پاڵپـشتی لـەم دەوڵەتـە بکـەن و لـە

باشترین هەڵوێست دا تەنها تەماشاکار دەبن، ئەم مەسەلەیەش وا پێویست دەکات کە سەرکردەکانی کوردستان هزر لە رێگە چارەیەك بکەن لە پێناوی یەکگرتنەوەی هەموو نەتەوەکانی کوردستان بە شێوەیەکی مکوم و ستراتیژیك.

بەڵام ئەم جوداهییە لە هەڵوێست دا لە نێو ریزەکانی ئەوانەی بەشدارییان لەم راپرسییە دا کردووە دەبێتەوە یەك هەڵوێست کاتێ پرسیارەکە دەربارەی هەڵوێستی گەلی کورد بێت لە پارچەکانی دیکەی کوردستان دا، بۆیەش (75.6%) ئەمانە لەو باوەڕە دان کە گەلی کورد لە پارچەکانی دیکەی کوردستان ئامادە دەبیت پاڵپشتی لەم دەوڵەتە بکات هەرچەندە ئەم مەسەلەیە پەیوەندی بەو پارچانەوە نییە کە ئەوان لەسەری دەژین، ئەمەش نیشانەی بەهێزی هەستی نەتەوایەتییە لای میللەتی کورد بەرامبەر دۆزە نەتەوییەکانی خۆی دا لەهەر کوێ بن و لە هەر پارچەیەك بن لە چوار پارچەکانی دا.

سەرکردەکانی کورد هەمیشە و بەردەوام هەوڵیان داوە بۆ گەلی عەرب ئاشکەرا بکەن کە هیچ کاتێك جەنگی دوێنێ و ئەمڕۆی گەلی کورد لە پێناوی بەدیهێنانی مافە رەواکانی خۆی دا لە دژی گەلی عەرەب نەبووە چ لە عیراق یاخۆد لە هەر کوێ بیت، بەڵکو هەمیشە ئەم خەباتە لە دژی رژێمە دڕوندەکان بووە کە بە ئاگر و ئاسن حکومڕانییان لە عیراق کردووە، دیارە ئەوانیش راستگۆ بوونە لەم هزرە دا، بەڵام سەرەڕای ئەم راستییەش گەلی کورد تا ئێستاش لەو باوەڕە دایە کە عەرەب لە عیراق (چ وەکو میللەت و چ وەکو رژێم) بێ گومان دژی ئەم دەوڵەتە رادەوەستن، بۆیەش (78.1%) دەنگدەرانی ئەم راپرسییە لە دژایەتی عەرەب بۆ دەوڵەتی کوردی بێ گومانن و پێیان وایە ئەمە شتێکی حەتمییە، ئەم مەسەلەیەش پەیوەندی نێوان هەردوو گەلی کورد و عەرەب لە عیراق دەخاتە نێو قوناغ و خانەیەکی سیاسی و کۆمەڵایەتی ترسناك دا.

هەروەها رای بەشداربووانی ئەم راپرسییە بەرامبەر ئەو هەڵوێستەی کە پێیان وایە گەلی عەرەب لە وڵاتە عەرەبییەکانی دیکەش بەرامبەر بە جاڕدانی دەوڵەتی کوردی دەنوێنیت زۆر جودا نەبوو لە رای پێشتریان، بۆیەش (73.1%) ئەوان لەو باوەڕە دا بوون کە گەلی عەرەب بە تێکرایی و بەشێوەیەکی ئاشکەرا دژی دەوڵەتی کوردی رادەوەستیت چونکە زۆر لە عەرەبەکان پێیان وایە ئەم دەوڵەتە دەبێتە رێگر لە پێش پرۆژەی نەتەوی ئەوان دا!!.

ئەم دژایەتییەی کە لە نێو ئەم راپرسییە دا ئاشکەرا بووە وەکو شتێکی حەتمی، ئەوەشی ئاشکەرا کرد کە هەڵوێستی وڵاتانی دەوروبەر زۆر توند دەبیت بەرامبەر جاڕدانی دەوڵەتی کوردی، بۆیەش

(90.2%) بەشداربووانی ئەم راپرسییە پێیان وایە کە وڵاتانی دراوسێ بە هیچ شێوەیەك ئەم دەوڵەتەیان پێ قبووڵ نابێت بەڵکو دژی ئەم جاڕدانە رادەوەستن، کەچی رای بەشداربووانی ئەم راپرسییە گۆڕا کاتێ باس هاتە سەر هەڵوێستی کۆمەڵگای نێو نەتەوی بەرامبەر ئەم دەوڵەتە بۆیەش (48.8%) ئەوان پێیان وابوو کە کۆمەڵگای نێو نەتەوی دژی ئەم جاڕدانە نابێت، بەڵام رێژەی ئەوانی دوو دڵیش کەم نەبوو کە گەیشتە (34.1%) ئەمەش ئەوەمان بۆ ئاشکەرا دەکات کە گەلی کورد هێشتا لەو گرێیە مێژووییە بەرامبەر هەڵوێستی نێو نەتەوی رزگار نەبووە و هێشتا ئاسەواری ئەو گرێیە ماوە کە لە ناوەندی ساڵانی هەفتاکانی سەدەی رابردوو دا بە شێوەیەکی گران تووشی بوو.

رێژەی ئەوانەی پێیان وایە کە ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا تووشی ئۆپەراسیۆنی لەشکەری دەبێت لە لایەن وولاتانی دراوسێ وە دەگاتە (31.7%) ئەم رێژەیەش ترسناك دەبێت ئەگەر هات و رێژەی ئەوانەی بە (نازانم) وڵامیان داوە کە دەگاتە (43.9%) بخەینە سەر، کە دەبێتە رێژەیەکی گەورە و زۆر و مایەی دوو دڵی، ئەمەش نیشانەی ئەوەیە کە هێشتا رێژەیەکی زۆری گەلی کورد لەو باوەڕە دایە کە تانك و زرێپۆشەکانی سوپاکانی ولاتانی درواسێ دەتوانن لە هەر کاتێك بیانەوێت شارەکانی کوردستان داگیر بکەن!! ئەمەش شتێکی ترسناکە و نیشانەی بێ باوەڕییە بەرامبەر بە رەوشی سیاسی و نێو نەتەویی هەرێم دا کە لە بنەڕەت دا لە سەر کۆمەڵە بڕیاری نێو دەوڵەتیی پێگیر دامەزراوە.

ئەوەی جێگای داخە ئەم نا باوەڕییە لە هەندێك شوێنی تایبەت و وورد دا بە زەقی ئاشکەرا دەبێت و لە هەندێك شوێنی دیکە دەبێتە مایەی رووخاندنی ستراکتۆری بوونی کوردستان، چونکە کاتێ (43.9%) لەو باوەڕە دا بن کە ئەم دەوڵەتە ناتوانێت خوڕاگر بێت ئەگەر هات و تووشی ئۆپەراسیۆنێکی لەشکەری بوو لە لایەن وڵاتانی دراوسێ وە، هەروەها کاتێ (41.4%) لەو باوەڕە دا بن کە ئەم دەوڵەتە کوردییە توانای خۆڕاگری نابێت بەرامبەر گرفتە ئابووری و سیاسییەکان دا، ئا لێرە دا پێویستە سەرکردەکانی کوردستان سەر لە نوێ هزر لە چۆنیەتی پتەو کردنی باوەڕی دا بکەن بەرامبەر بوونی ئەم میللەتە، چونکە دوور نییە ئەمەیە وای کردبێت کە رێژەیەکی زۆر کە دەگاتە (51.2%) بڵێن کە مانەوی کوردستان وەکو هەرێمێکی فیدرال لە نێو چوارچێوەی عێراق دا باشترە لە جاڕدانی دەوڵەت!!.

لەم راپرسییە دا مەسەلەی دیموکراتی بە هەند و گرنگی وەرگیراوە، بۆیەش (51.2%) لەو باوەڕە دا بوون کە ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئەوە دەبێتە دەوڵەتێکی دیموکرات خواز، دیارە

ئەم باوەڕییەش لـە خوێندنەوەی رەوشی سیاسی ئێستاوە هەڵدەقوڵێت کە رەوشـێکی دیموکراتییـە لـە زۆر لایەنەوە سەرەڕای دەیان پێشێلکاری کە بۆ هاولاتییان ئاشکەرایە، بەلام سـەرەڕای ئەمـەش ئـەم هاولاتییە بە هیوا و ئومێدە کە ببێتە خاوەن دەوڵەتێکی دیموکرات خواز چونکە ئەو لـە باوەڕە دا یـە کە دیموکراتی تاکە رێگا و چارەیە بۆ بەدیهێنانی ژیانێکی ئازاد و سەربەرز و هێمن.

لە بابەتی روودان وهەڵگیرسانی شـەڕێك نێـوان گـەلی کـورد و نەتـەوەکانی دیکـەی عـیراق دا بـە ئەگەری جاڕدانی دەوڵەتی کوردی جورێك لـە گەشبینیی دوو دڵ بەدی دەکـرا، بۆیـەش (41.4%) پێیان وابوو کە ئەم شەڕە روونادات، بەلام ئـەم دوو دڵییـە زۆر کـەمتر بـوو بەرامبـەر هەڵگیرسـانی شەڕێکی ناوخۆ لـە نێوان کـورد و کـورد دا بـە ئامـانجی سـەرداگرتن بـە سـەر دەسـەهەلات دا کـە (51.2%) پێیان وابوو بەهیچ شێوەیەك ئەم شەڕە ناوخۆییە روونادات، دیارە ئەم ئەنجامەش داکـۆکی هەردوو پارتی دەسەهەلاتدار لـە کوردستان دا بۆمانی ئاشکەرا دەکات کە سوورن لـە سەر یـەکبوون و یەك هەڵوێستی و رێگە گرتن لـە هەموو ئەوانەی هەوڵ دەدەن دوو بەرەکییان بخەنە نێو ریزەکانیـان دا بە هەر رێگایەك و هەر شێوەیەك بێت.

لـەم راپرسییە دا شتێکی یەکجار گەورە بۆمان ئاشکەرا بوو کاتێ (75.6%) لـەو باوەڕە دا بوون کە ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا ئەوە رۆشنبیرانی کورد رۆڵێك دەبینن لـە پێناو پاراستنی ئـەم دەوڵەتە دا، ئەمـەش نیـشانەی باوەڕییـەکی گـەورە و رێزێکـی تایبەتـە کـە گـەلی کـورد بەرامبـەر رۆشنبیرانی خۆی دا دەنوێنێت، هەروەها باوەڕی پێ هێنانە بە گرنگی رۆڵی رۆشنبیران لـە پاراسـتنی جەستەی سیاسی ئەم گەلـە، ئەم ئەنجامەش لـە راستی دا هەموو رایەکانی پێشتر بـە درۆ خـستەوە کـە هەوڵیان دەدا رۆشنبیری کورد بە کەسێکی بێ هەڵوێست و خۆ پەرست وپارە و پوڵ پەرست و ژیان لـە سەر مل و شانی جەماوەر لـە قەلـەم بدات!! بەلام ئەم ئەنجامە گەورەیە بۆ هەموویانی سـەلماند کـە رۆشنبیری کورد خاوەن کەسایەتییەکی بە هێزە و خاوەن پایەکی گەورەیە لـە نێو ریزەکـانی میللـەتی خۆی دا، ئەمەش لـە راستی دا پایە و جێگایەکی پر بە پێست و شایانی رۆشنبیری کوردە.

ئەم پلـە و پایەی کە رۆشنبیرانی کورد لـەم راپرسـییە دا بـە دەسـت خۆیـان خـست، دەوڵەمەنـدان وسەرمایەدارانی کورد نەیانتوانی بە هەمان پلـە و پایە بگەن، بەلام رێژەی (43.8%) کە لـەو باوەڕە دا بوون کە دەوڵەمەند و سەرمایەدارانی کورد ئامادە دەبن قوربـانی بـدەن لـە پێنـاو پاراسـتنی ئـەم دەوڵەتە دا رێژەیەکی کەم نییە، بەلام ئەم جوداهییە ئەوەمان بۆ ئاشکەرا دەکـات کـە شـێوەیەك لـە ساردی کەوتووە نێوان جەماوەر لـە لایەك و چینی دەوڵەمەندان لـە لایەکی دیکەوە، بۆیەش ژمارەیەك

لەم جەماوەرە کە ڕێژەیان بە پێی ئەم ڕاپرسییە دەگاتە (34.1%) پێیـان وایـە کـە دەوڵەمەنـدەکانی کورد ئامادە نابن قوربانی بدەن لـە پێناوی خۆڕاگری ئەم دەوڵەتە دا.

ئەنجام دەرانی ئەم ڕاپرسییە لەو باوەڕە دا بوون کە ڕێـژەی ئەوانـەی دەڵـێن کـە پێـشمەرگە ئامـادە دەبیت بۆ شەڕ لە پێناوی پاراستنی ئەم دەوڵەتە دا ڕێژەیەکی یەکجار زۆر و گەورە دەبیـت، کەچـی وا دەرنەچوو!! چونکە ڕێژەی ئەمانە تەنها (65.9%) ئەمەش ڕێژەیەکی بەرزە لە رەوشەکانی نۆرماڵ بەڵام لێرە دا وا نییە بەرامبەر ئەو هەموو کەسایەتییە بە هێزەی کە پێشمەرگە هەیەتی و ئـەو هـەموو مێژوویە پڕ سەروەرییەی ئەم هێزەی کە چەندینساڵە مێژووی کورد لە سـەر شـان و لـە ئەسـتۆی ئەوان دا یە، بەڵام پرسیاری گەورە کە لەم ساتە دا خۆی ئاشکەرا دەکات ئەوەیە بۆچی (29.2%) لەو باوەڕە دا نە کە پێشمەرگە شەڕ ناکات؟!! ئەمەش بە بۆچوونی ئێمە ڕێژەیەکی بەرز و ترسناکە و وای بۆ دەچین کە ئەگەری بەرزیی ئەم ڕێژەیە دەگەڕێتەوە بۆ ئەوەی کە پێشمەرگە هەسـت دەکـات کە وەکو جاران گرنگی بەو نادرێت!!.

ئەم ڕاپرسییە رەوشێکی سیاسی – حزبایەتی هێمن و دانراوی ئاشکەرای کرد و دیاری کرد کە جورە ڕێککەوتنێك لە نێوان پارتە کوردییەکان دا هەیە و کۆمەڵە ئەمانجی ستراتیژیکیان هەیە کە لە سەری کۆکن، بۆیەش ئەو ڕێژەیە بەرزە کـە گەیـشتە (85.4%) پێیـان وا بـوو کـە پارتـە کوردییـەکانی کوردسـتانی عـێراق پاڵپـشتی جـاڕدانی دەوڵـەتی کـوردی دەکـەن هاتـە کایـەوە، هـەروەها ڕای بەشـداربووانی ئـەم ڕاپرسـییە زۆر دوور نـەبوو لـە ڕای پێـشتریان سـەبارەت بـە هەڵوێـستی پارتـە کوردییەکانی پارچەکانی دیکەی کوردستان بەرامبـەر جـاڕدانی دەوڵـەتی کـوردی" بۆیـەش ڕێـژەی ئەوانەی پێیان وا بوو کە ئەمانە پاڵپشتی دەکەن گەیشتە (78.1%) ئەمـەش ئـەوەمان بـۆ ئاشـکەرا دەکات کە جۆرە یەکبوونێك و ستراتیژیکێکی نەتەویی بە هێز و پرۆگرام کـراو و کۆمەڵـە ئامـانجی دوور هەن کە هەموو ئەو پارتانە دەکەنە یەك سەرەڕای هەبوونی جیاوازی لە پەیڕە و پرۆگرامەکانی ئەوان دا و هەبوونی تێکهەڵکێشانێك لە نێو مێژوویەکانیان دا.

سەرەڕای ئەوەی کە زۆربەی زۆری هاوڵاتیانی کوردستان کۆکن لە سەر گرنگی لـە دایـك بـوونی دەوڵەتی کوردی" کەچی بە هەمان شێوەیە کۆك نین لـە سـەر ئـەوەی کـە ژیـان و بـاری ئـابووری هاوڵاتیانی ئەم دەوڵەتە باشتر دەبیت لە ئێستا، بۆیەش تەنها (41.5%) ئەوان پێیان وا بوو کە بـاری ئابووری هاوڵاتیان باشتر دەبیت لە ئێستا، کەچی (36.6%) لەوان لەو باوەڕە دا بـوون کـە بـاری ئابووری هاوڵاتیان باشتر نابیت لە پاش جاڕ دانی دەوڵەت، ئەمەش وەکو دیـارە مەترسـی هاوڵاتیـان ئاشکەرا دەکات لەوەی کە دوور نییە ئەم دولەتە بخرێتە ژێر کۆمەڵێك سزا و دوورپێـچی سیاسـی و

ئابووری لـه لایەن وڵاتانی دەوروبەر بە تایبەتی و دوور نییە لـە لایەن چەند وڵاتێکی دیکەشەوە وەکو جۆرێك لـه سزادان وفشار بە ئامانجی رووخاندنی ئەم دەوڵەتە.

لـەم راپرسییە دا بوونی بە هێزی هێزەکانی ئاسایشی کوردی لـە نێو خەڵك دا ئاشکەرا بوو، هـەروەها بۆمان دیار بوو کە هاوڵاتیان باوەڕییەکی گەورەیان بەو ئاسایشەوە هەیە، بۆیەش (82.9%) پێیان وا بوو کە هێزەکانی ئاسایش دەتوانن کۆنترۆڵی باری ئاسایش لـە نێو سنوورەکانی ئەم دەوڵەتە دا بکـەن ئەگـەر هـات و جـاڕ درا، هـەروەها و بەهـەمان شـێوە بەشـداربووانی ئـەم راپرسـییە و بـە رێـژەی (82.9%) کۆك بوون لـە سەر ئەوەی کە ئەم دەوڵەتە کوردییە و چونکە دەبێتە دەوڵـەتێکی هـێمن وخاوەن ئاسایش بۆیەش بێ گومان بەشداری لـە پتەو کردنی ئاسایش و ئاشتی نێو نەتەوی دا دەکات، ئەمانەش داکۆکییان لـە سەر ئەوە دەکرد کە ئەم دەوڵەتە دەبێتـە دەوڵـەتێکی ئاشـتی خـواز ئەمـەش نیشانەی ئەوەیە کە مێشکی گەلی کوردستان و بەشێوەیەکی خۆرستی بەرەو ئاشتی هەنگاو دەنێـت و لـە ناخی خۆی دا پرۆتستۆی جەنگ و شەڕ دەکات، هەر بۆیەش (75.6%) پێیان وا بوو کـە ئـەم دەوڵەتە رەچاوی مافەکانی مرۆ و پرۆتۆکۆڵەکانی نێو نەتەوی دەکات، دیارە ئەم ئەنجامەش بـە هـۆی ئەو هەموو چاکسازییانە دێت کە پێش چەند ساڵێك حکومەتی هەرێمی کوردستان ئەنجامیان داوە لـە نێو زیندان و گرتوو خانەکانی کوردستان دا و چاککردنەوەی باری ژیانی گرتووەکـان بـە شـێوەیەك کە کەرامەت و کەسایەتییان پارێزراو بیت.

لـەم راپرسییە دا دیار بوو کە کورد و سـەرەڕای دوو دڵییـان لـە رژێمـەکان لـە جیهـان دا کەچـی باوەڕییەکی پتەوتریان بە رێکخراوەکانی کۆمەڵگای سڤیل وکۆمپانیا جیهانییـەکانی ئاوادانکردنـەویان هەیە، بۆیەش (65.9%) پێیان وا بوو کە ئەم کۆمپانیانە بەردەوام دەبن لـە سەر کاری خۆیان ئەگـەر هات و دەوڵەتی کوردی جاڕ درا، هەروەها (75.6%) لـەو بـاوەڕە دا بـوون کـە رێکخراوەکـانی مرۆڤایەتی ئەوانیش بەردەوام دەبن لـە سەر کاری خۆیان لـەو دەڤـەرە دا سـەرەڕای ئـەوەی کـە ئـەم ناوچەیە بەو بزاڤە سیاسییە گەورەیە هەڵدەستیت کە جاڕ دانی دەوڵەتی سەربەخۆیە.

راگەیاندنی کوردی خاڵێکی گرنگی بۆ خۆی تۆمار کرد لـەم راپرسییە دا کاتێ ئاشکەرای کـرد کـە رێژەیەکی بەرز لـە بەشدار بووانی ئەم راپرسییە کە گەیـشتە (63.4%) باوەڕییـان بـەو راگەیاندنـە هەیە و پێیان وایە کە ئەم راگەیاندنە و دەزگاکانی دەتوانن رۆڵی خۆیان ببینن لـە تێگەیاندن و دروست کردنی قەناعەتێك بۆ وڵاتانی جیهان سەبارەت جاڕ دانی دەوڵەت و مافی کورد لـەم کارە چارەنووس سازە دا، ئەمەش ئاماژەیەکی ئاشکەرایە بۆ کەسایەتی بە هێزی ئەم راگەیاندنـە لـە نێـو جـەماوەر دا، بەڵام ئەم رەوشە بە شێوەیەکی بنەڕەتی گـۆڕا کـاتێ بـاس هاتـە سـەر راگەیانـدنی عـەرەبی بۆیـەش

(70.8%) پێیان وا بوو کە ڕاگەیاندنی عەرەبی هیچ کاتێك لە گواستنەوەی ڕاستییەکان دا دەست پاك نابێت، ئەگەری ئەم هەڵوێستەش وەکو دیارە بۆ هەستی گەلی کورد بەو هەموو زۆرداری و بێ ویژدانییەی ساڵانێکە ئەم ڕاگەیاندنە عەرەبییە بەرامبەر بە ئەزموونی ئێستای کوردستان و ژیانی ڕۆژانەی گەلەکەی دەنوێنێت دەگەڕێتەوە، بەڵام هەڵوێستەکە دیسانەوە دەگۆڕدرێت کە باسەکە دێتە سەر ڕاگەیاندنی جیهانی، بۆیەش (60.9%) پێیان وایە کە ئەم ڕاگەیاندنە جێگای باوەڕی ئەوانە و پێگیری بە گواستنەوەی ڕاستییەکان وەکو خۆی دەکات بە شێوەیەکی ڕاست گۆ و زانستی دوور لە هەموو کارێکی هەڵبەستراو.

سەرەڕای هەموو ئەو گۆتنانەی کە باسی هەبوونی بیاڤێکی گەورە لە نێوان ئەو کەسانەی ئێستا کوردستان بەڕێوەدەبەن لە لایەك و جەماوەر لە لایەکی دیکەوە دەکەن، کە ئێمەش پێمان وایە ئەم بیاڤە هەیە، کەچی لەم ڕاپرسییە دا ئاشکەرا بوو کە هێشتا و تا ئێستا جەماوەر تا ڕاددەیەکی گەورە باوەڕی بە شیان و توانای بەرپرسەکانی هەیە، بۆیەش (53.7%) پێیان وا بوو کە ئەمانە دەتوانن بە سەرکەوتوویی ئەم دەوڵەتە بەڕێوەببەن، بەڵام پێویستە ئەوەش لە بەر چاو بگرین کە (29.2%) پێیان وا بوو کە بەرپرسەکانی ئێستا ناتوانن ئەم دەوڵەتە بە سەرکەوتوویی بەڕێوەببەن، ئەمانەش ڕێژەیان کەم نییە و نیشانەی ئەوەیە کە بە شێوەیەك لە شێوەکان ئەو بیاڤە بەڵکو ئەو دیوارە لە نێوان حاکم و مەحکوم دا هەیە، بەڵام سەرەڕای ئەم ڕەوشەش ڕێژەی باوەڕپێ کردن بە بەرپرسەکان دووبارە بەرز دەبێتەوە کاتێ باس دێتە سەر کاروباری دەرەوە و کاری دیبلۆمات، بۆیەش (63.4%) پێیان وا یە کە بەرپرسانی ئێستا دەتوانن قەناعەتێك بۆ کۆمەڵگای نێو نەتەوی دروست بکەن لە مەڕ شەرعییەتی ئەم دەوڵەتە کوردییە، دیارە ئەمەش بۆ ئەو هەموو توانای دیبلۆماتی گەورە وپەیوەندییە دێرینەکان دەگەڕێتەوە کە سەرکردەکانی کورد زیاترە لە نیو سەدەیە هەیانە لە گەڵ جیهانی دەرەوە.

لەم ڕاپرسییە دا دیار بوو کە کورد تووشی دوو دڵییەکی ئاشکەرا بووە بەرامبەر بە ئایندە، بۆیەش بەشداربووانی ئەم ڕاپرسییە بوون بە چەند بەشێك سەبارەت بەوەی ئەگەر ئێستا دەوڵەتی کوردی جاڕ نەدرێت ئایا دەرفەتێکی دیکەی نزیك بۆ جاڕ دانی دێتە کایەوە؟!! بۆیەش دەبینین کە ڕێژەکان نزیکی یەکن، ئەوە بوو (36.5%) پێیان وا بوو کە دەرفەتێکی دیکەی نزیك بۆ ئەم گەلە دەرەخسێت ئەگەر هات و ئێستا و لەم قوناغە دا دەوڵەتی کوردی جاڕ نەدرا، کەچی (39.1%) پێیان وا بوو کە هیچ دەرفەتێکی دیکە نابێت بۆ جاڕ دانی ئەم دەوڵەتە هەروەها خەونی گەلی کورد بە دەوڵەتێکی نەتەوی سەربەخۆ لە دەست دڕوات ئەگەر هات و دەست بەرداری دەرفەتی ئێستا ببێت، کەچی (24.4 %) نەیانتوانی دوو دڵی خۆیان بە شێوەیەکی دیار یەکلا بکەنەوە.

چونکە لە کوردستان دا ژمارەیەك نەتەوەکانی دیکە بە تیشت نەتەوەی کورد دا دەژیت ئەوانیش تورکمان و کلدان و ئاشووری وژمارەیەك لە عەرەبەکانی رەسەن، بۆیەش جار دانی دەوڵەتێکی نەتەوی کوردی ئەمانە دەخاتە بەرامبەر رەوشێکی سیاسی نوێ وجیاواز دا، بەڵام سەرەڕای ئەمەش (78.1%) لە بەشدار بووانی ئەم راپرسییە پێیان وا بوو کە نەتەوەکانی دیکەی کوردستان کە کورد نین بە جارِ دانی ئەم دەوڵەتە کوردییە لە رووی سیاسییەوە زەرەرمەند نابن، هەروەها (60.9%) پێیان وا بوو کە هەموو نەتەوەکانی عیراقی ئەوانەی لە چوارچێوەی عیراق دا دەژین و کە کورد نین ئەوانیش بە جارِ دانی ئەم دەوڵەتە کوردییە لە رووی سیاسییەوە زەرەرمەند نابن، بەڵکو (75.6%) پێیان وا بوو کە هەموو مافە نەتەوییەکانی ئەوانەی کە کورد نین مسۆگەر دەبن لە نێو سنوورەکانی ئەم دەوڵەتە کوردییە دا، ئەمەش وەکو دیارە بۆ ئەو باوەڕە دەگەڕێتەوە کە گەلی کورد هەیەتی کە دەڵێت داگیر کردنی مافەکانی خەڵکی دیکە بۆ هیچ کەسێك تا سەر بەردەوام نابیت و لە هیچ کاتێکیش دا ئەمە رێگایەك نەبووە بەرەو بەدیهێنانی مافە رەواکانی لە دەست رۆیشتوو، ئەم باوەڕەش هەڵقوڵاوی ئەو ئەزموونە تاڵەیە کە کورد بە درێژایی دەیان ساڵ تووشی بوو وەکو زۆرداریەکی سیاسی لە سەر دەستی رژێمە یەك لە دوای یەکەکانی حوکمڕانییان لە عیراق دەکرد، بۆیەش لەم راپرسییە دا دیار بوو کە گەلی کورد بە هیچ شێوەیەك ئامادە نییە ئەو سیاسەتەی کە پێشتر و دوور نییە تا ئەمرۆش لە ژێر باری دەینالاند بە سەر هیچ نەتەوەیەکی دیکە دا بسەپێنیت.

لەم راپرسییە دا دیار بوو کە هێشتا مشتومڕ سەبارەت بابەتی کۆچ بۆ دەرەوە و رەنگدانەوە پۆزەتیف و نەگەتیڤی ئەم کۆچە بە گەرمی بەردەوامە، بۆیەش بەشداربووانی ئەم راپرسییە بوون بە دوو گرووپی هاوسەنگ، یەکەمیان و بە رێژەی (43.9%) پێی وا بوو کە بە جارِ دانی دەوڵەتی کوردی رێژەی ئەوانەی کۆچ بۆ دەرەوە دەکەن لەو ئاستەی کە ئەمڕۆ تێدایە دادەبەزیت، کەچی گرووپی دووەم و بە رێژەی (41.5%) پێی وا بوو کە رێژەی کۆچ دانابەزیت ئەگەر دوڵەتیش جارِ بدرێت" چونکە بە پێی ئەمانە کۆچ دیاردەیەکی جیهانییە و لە هەموو وڵاتان دا هەیە بەدەر لە جێگا و رەوشی سیاسی .

دیارە ئەو مەسەلە گرنگەی کە لەم راپرسییە دا ئاشکەرا بووە ئەوەیە کە گەلی کورد بە راستی خاوەن گیانێکی بەرز و پر لە بەرخودان و خوراگرە سەرەڕای هەموو ئەو شکستانەی کە بە درێژایی مێژوو سیاسییەکەی تووشی بوون، بۆیەش (53.6%) پێیان وا بوو کە ئەگەر هات و دەوڵەتی کوردی جارێش نەدرێت ئەوە گەلی کورد لە رووی سایکۆلۆژییەوە تووشی شکستێك نابیت، ئەمەش

نیشانەی ئەوەیە کە ئەم میللەتە خاوەن هێزێکی گەورەیە بە شێوەیەکی وا کە دەتوانیت ژیان بەردەوام بکات و سەرەڕای هەموو شتێك دەست بەرداری خەونەکانیش نەبیت.